

Melatonín v manažmente porúch spánku asociovaných s atopickou dermatitídou – od teórie k praxi

MUDr. Paula Ďuríková

Dermatovenerologická klinika Lekárskej fakulty Univerzity Komenského a Univerzitnej nemocnice Bratislava

Melatonín je evolučne vysoko konzervovaný indolamín so širokou škálou biologických funkcií. Jeho dominantnou úlohou je chronobiologická regulácia cyklu spánku a bdenia, pričom jeho sedatívny účinok sa s úspechom využíva v manažmente primárnych porúch spánku. Melatonín je však aj vysokopotentný antioxidant a na viacerých úrovniach riadenia funkcií imunitného systému pôsobí imunoregulačne. Korešpondujúcim je aj zistenie, že abnormality funkcie melatoninergného systému sú implikované aj v samotnej etiopatogenéze atopickej dermatitídy. Na základe súčasných zistení o multimodálnom pôsobení centrálneho a periférneho melatoninergného systému je plauzibilné predpokladať efektivitu exogénnej suplementácie melatonínu v manažmente porúch spánku asociovaných s AD. Účinok suplementácie melatonínu bol opísaný konzistentne naprieč viacerými štúdiami. Latencia zaspávania bola skrátená, melatonín významne ovplyvnil aktivitu ochorenia hodnotenú podľa Scoring Atopic Dermatitis Index a pozorované bolo aj zníženie sérových hladín IgE. V porovnaní so súčasne využívanými antihistaminikami má melatonín výhodnejší bezpečnostný profil, pozitívne ovplyvňuje aktivitu ochorenia, nepôsobí adiktívne a neindukuje navodenie tolerancie. Práve kvôli týmto vlastnostiam je melatonín sľubnou alternatívou v manažmente porúch spánku asociovaných s atopickou dermatitídou.

Kľúčové slová: melatonín, poruchy spánku, atopická dermatitída.

Melatonin in the management of sleep disorders associated with atopic dermatitis – from theory to practice

Melatonin is an evolutionarily conserved indolamine with a wide range of biological functions. Its dominant role is the chronobiological regulation of the sleep-wake cycle, while its sedative effect is successfully used in the management of primary sleep disorders. However, melatonin is also a powerful antioxidant and it acts as an immunoregulatory molecule at several levels of immune system. Sleep disorders play an important role in the context of reduced quality of life associated with skin disease. Based on the current findings on the multimodal action of the central and peripheral melatonergic system, it is plausible to assume the efficacy of exogenous melatonin supplementation in the management of sleep disorders associated with atopic dermatitis. The effect of melatonin supplementation has been described consistently across several studies. Sleep latency was shortened, melatonin significantly affected the disease activity as assessed by the Scoring Atopic Dermatitis Index, and a decrease in serum IgE levels was also observed. Compared to the currently used antihistamines, melatonin has a more favorable safety profile, it exerts a positive effect on the disease activity, it has no addictive potential, and does not induce tolerance. It is because of these properties that melatonin is a promising alternative in the management of sleep disorders associated with atopic dermatitis.

Key words: melatonin, sleep disorders, atopic dermatitis.

Úvod

V súčasnosti využívané terapeutické postupy, cielené najmä na moduláciu zápalovej zložky atopickej dermatitídy (AD), nevedú

k optimálnemu manažmentu porúch spánku asociovaných s týmto ochorením a preto stále pretrváva potreba koncepcie a implementácie efektívnejších postupov (1). Melatonín je vyu-

žívaný pri liečbe primárnych porúch spánku. Skracuje latenciu zaspávania, predlžuje celkové trvanie spánku a zvyšuje jeho kvalitu (2). Okrem chronobiologického účinku vykazuje

KORESPONDENČNÁ ADRESA AUTORKY: MUDr. Paula Ďuríková, durikova16@uniba.sk

Dermatovenerologická klinika Lekárskej fakulty Univerzity Komenského a Univerzitnej nemocnice Bratislava
Mickiewiczova 2 247/13, 811 07 Bratislava

Cit. zkr: Klin Farmakol Farm 2022;36(2):68-71

Článek přijat redakcí: 30. 1. 2022

Článek přijat k publikaci: 25. 5. 2022